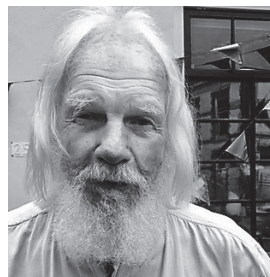

HET EEUWIGE LEVEN

WOUTER TER HEIDE (1939 -2021)

De onbezoldigde brieven-schrijver bleef altijd hoopvol. Wat hij wilde? 'De maatschappij op het juiste spoor brengen'

Alleen al in het archief van de Persgroep, uitgever van onder meer *de Volkskrant*, levert zijn naam 4.366 treffers op. Decennialang schreef hij ingezonden brieven naar ongeveer alle Nederlandse kranten, weekbladen en onlinefora van onder meer de Wereld-federalisten. Toch is Wouter ter Heide uit Zwolle geen bekende Nederlander. Op 29 november stierf hij, 82 jaar oud. Beroep: onbezoldigd ingezonden brieven-schrijver.

Zijn eerste brief werd in 1977 afgedrukt in de *Zwolse Courant*. Het onderwerp is nog altijd actueel: onderbetaling van krantenbezorgers. Centraal thema in zijn verzameld oeuvre waren de universele rechten van de

mens en mondiale samenwerking. Op zijn uitvaart memoreerde een vriend wat hij antwoordde op de vraag wat hij deed in het dagelijks leven: 'Ik ageer.'

Ter Heide stemde nooit. Hij geloofde niet in de kortetermijnpolitiek van de doorsnee politicus. Hij dacht meer in grote lijnen. Wat hem bezielde? 'Ik probeer de maatschappij weer op het juiste spoor te brengen', zei Ter Heide in 1992 tegen een verslaggever van *HP/De Tijd* (tevens schrijver van dit stukje).

In zijn laatste brief in deze krant, op 18 augustus 2021, hekelde hij Sigrid Kaag omdat zij toen niet opnieuw met de ChristenUnie in zee wilde. De 'verstreckende en diep ingrij-

pende mondiale problemen vragen niet om uitsluiting, maar om insluiting', vond Ter Heide.

Geboren in 1939 in de Javaanse stad Soekaboemi, zat hij van 1942 tot '45 in jappenkampen. In 1946 belandde het gezin in Zwolle. Ter Heide werkte van 1966 tot 1971 als gymnastiekleraar in Paramaribo. Terug in Zwolle brak hij met de gangbare arbeidsmoraal en nam hij ontslag als leraar. Een echtscheiding had hem aangegrepen; als buitenmens - geïnspireerd geraakt door de Gaia-hypothese van James Lovelock - leefde hij sober van een uitkering, op een boerderij in Langenholte, aan de rand van Zwolle. De tijd en energie die hij eerder het gezinsleven (met twee dochters en een zoon) gunde, stak hij vanaf toen in brieven. 'Er zijn perioden waarin ingezonden brieven mijn enige contact met de buitenwereld vormen', zei hij in *HP/De Tijd*.

Een auto bezat hij niet. Ter Heide moet in totaal meer dan tweemaal de aarde rond hebben gefietst, becijferde zijn zoon Michiel. Vandaar ook dat de oud-gymnastiekleraar fysiek zo sterk bleef, denkt hij. Niet zonder tol: nadat Ter Heide als marinier op bivak in de strenge winter van 1963 een teen verloor, kostte zijn deelname aan de laatste Elfstedentocht hem een tweede teen. Desondanks schaatste hij de tocht uit.

Ter Heide bleef een optimist, een denker en - zeker na zijn verhuizing naar de binnenstad - een bekende figuur met brede interesse voor jong en oud, een verbindende factor in het maatschappelijke en culturele leven in Zwolle. Buren van het monumentale straatje Eekwal zagen hem dagelijks voor zijn raam bezig: hij las kranten en boeken, om daarna op zijn computer zijn brieven te schrijven. Zijn boodschap was hoopvol, zegen zijn kinderen. 'De crisis van deze tijd is slechts een voorbode van de harmonie die ons te wachten staat', vond hun vader.

Eind vorig jaar belandde hij, na een val op straat, in het ziekenhuis, waar hij een week later overleed. Zijn papieren brieven zijn bewaard in vele mappen, inclusief levendige correspondenties met redacteurs over al of niet afdrukken. De kinderen overwegen er een aantal te publiceren op de website wouterterheide.nl. 'Hoewel vrede op aarde veelal als een vrome wens wordt afgedaan, beschouw ik haar als een haalbare kaart', schreef Ter Heide. Dat zal hij misschien nog meemaken, want de man geloofde in reïncarnatie. Zoals de tekst op zijn rouwkaart zei: 'Aan alles komt een einde, maar het is nooit definitief.'

Jean-Pierre Geelen